

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

Reverendissimo Et Illvstrissimo Principi, Dn. Iohanni Adamo Archiepiscopo
Mogvntino, Sacri Romani Imperii per Germaniam Archicancellario, &
Principi Electori, &c.

urn:nbn:de:0128-1-17336

REVERENDISSIMO ET IL-
LUSTRISSIMO PRINCIPI, DN. IOHANNI
ADAMO ARCHIEPISCOPO MOGVNTINO, SACRI

Romani Imperii per Germaniam
Archicancellario, & Princi-
pi Electori, &c.

Domino meo clementissimo.

HX quo mirificam Historiæ & vo-
luptatem persentiscere à puero
cœpi, & vtilitatem æstimare cum
crescentibus annis addidici, iam
dudum ita statui, nihil rectius in
litteris posse fieri, & de quo huic
sæculo magis gratulādum sit, quam quod omnia
ad superius æuum illustrandum facientia scri-
pta, nec illa tantū summæ, sed etiam mediæ anti-
quitatis monumenta vndiq; eruere velut certa-
tim laborant homines eruditi, & in publicum
conferre gestiunt. Quo in genere cum nostræ et-
iam opellæ nonnulla hæctenus Respublica litte-
raria libenter imputat, tum vero non vltimo in-
ter ea loco exstare cupio Trithemianorum istud
Annalium non pœnitendum opus: quod solo ti-
tulo hæctenus cognitū, & à doctis desideratum
pariter & deploratum, à me tandem bona fortu-

na recuperatum, dignum luce & posteritatis
vsu continuo iudicavi. Ille in Dicecesi tua haud
infimus Prælatus, sed magis eruditionis meri-
to (raro ea tempestate, vt paullo supra vulgus
scientibus etiam de Magia calumniam gene-
rare posset) celeberrimum nomen adeptus, in-
ter alia per Ecclesiam & Imperium memora-
biliter gesta, res in primis Moguntinas diligen-
ti calamo consignauit, & posteritati conserua-
uit. Cui dum patronum competentem pro-
more circumspicio, rationem inire non potui,
cuius iustius quam tuo, Reuerendissime Prin-
ceps Elector, nomini inscribi posset adeoque
deberet. Quod etiam consilium Cancellario
tuo, viro vere nobili, Philippo Wolfio à Rose-
bach (quem virum vt aliqua generis affinita-
te, ita magis animorum studiorumque coniun-
ctione me contingere, in felicitatis parte po-
no) facile comprobauit. Neque id tam, quod
res Ecclesiæ (vti modo dixi) tuæ præ cæteris
cum cura Auctor ille noster literis mandaue-
rit, vt perpetuum fere Chronicon Mogunti-
num hisce Commentariis inesse dicere ausim:
quam quod totius Imperii Germanici præci-
pua momenta vicesque accurate annotauerit:
in quo eam tu cum amplissimo & antiquissimo
præfulatu coniunctam dignitatem magno me-
rito tuo sustines, quam Græcus Auctor Nicetas
Choniates, de prædecessorum tuorum aliquo
loquens,

loquens, τοῦ δεξιού ὄντος Ἀλαμανῶν, ὃς ἡ Λατίνων βούλεται Φω-
νι, καὶ κελεύει, ὡς ἡ Ἕλληνες εἴποιεν, λογοθέτην vocat. Tuæ e-
nim curæ & dispositionis rerum per late paten-
tem Germaniam à Caesaribus gerendarum ex-
peditio, perscriptio, publicatio; tuæ Iustitiæ &
tribunalis Augusti conseruatio, tuæ Comitio-
rum conuentuumque sollempnium ordinatio.
Tuæ igitur Archiua, tablina, chartophylacia. In
quibus hoc genus monumenta & rerum omni æ-
uogestariū commētarios, nescio an minus quam
aliud vllum actorum regestorumq; genus asser-
uari publice intersit; sine quibus profecto in
magna plurimarum rerum grauisissimarum igno-
ratione versaremur. Istum certe Trithemium,
vt præcedentium ætatum scriptores & reliquias
omnes diligenter collegerat, euoluerat, excer-
pserat; ita suo æuo gestorū, in quibus potissi-
mum se diffundit, testem locupletissimum ha-
bemus. Semper autem ita censui, nec me senten-
tiæ adhuc pœnitet, Historiam quæ Testis Tem-
porum audit, non dictis melius fidem facere pos-
se, quam si de suo proprioq; sensu (vt caussidi-
corum filii loquuntur) causam scientiæ reddat.
Qua utiq; causa nimio præstare iudicant eruditi,
vetera ista cui cui modi religiose cōseruari, quam
noua subinde ex animi sententia procudi &
compilari. Quod vtinam & ipse Trithemius,
eumq; sequuti Nauclerus, Auentinus, aliiq; fe-
cissent: profecto quos illi auctores sequuntur,
quam ipsos legere non paullo maluissemus.

Henrij

Historia

Sed ij, quoniam aut latent alicubi captiui aut sepulti, aut etiam planissime perierunt, hoc interim Catone (vt Augustus dicere solebat) contenti simus oportet. Quē interea si qualis in manus meas peruenit, fide optima repræsentrē sincerum & illibatum, tam probe defunctum fidei editoris fore me officio putauit, quā scriptorum ipsorum fidem veritatemq; præstare editori minime incumbit. Neq; enim ferendi sunt, qui in alienis scriptis, præsertim antiquitate, ingeniosi esse volunt: minus, qui audaces: minime omnium, qui in Historiæ auctoribus sibi permittunt quidquā pro arbitrio aut affectu obmutare. Quod si Historico vitio vertitur, iudicium narratis interposuisse; quid editori eius? Et scripserint sane, vt libuit singulis, vt visum, vt compertum: quando nobis credere, vt libet, & de creditis iudicare, liberum esse volumus. Sufficiat nobis ea religione in edendo vsos, vt non verbulum mutare indulgeremus; sed potius cum cura ad Auctoris archetypos, venerandæ antiquitatis miræque elegantia codices, exigeremus, & quantum fieri posset, integritati suæ relinqueremus. Quod quidquid est operis, eo ipso temporis articulo absolutum in luminis aras exire, quo tu Præsul illustrissime, viuis excedente laudatissimo antistite Wolfgango Dalburgio, optatissimus illi successor gubernacula amplissimi in Imperio muneris capesses; eiusque fortunæ amicissimum gratu-

gratulatorem serenissimum principem Fridericum Palatinum Electorem collegam tuum, dominum meum, nuper haberes; id verò ipsum præter superiores causas nouam insuper occasionem suppeditare, adeoque animum addere visum est, de eodem illo virtuti tuæ debito delatoque honore tibi humili deuotione gratulandi, eumque vt tibi Deus Opt. Max. solidum & diuturnum, tuæque Ecclesiæ & prouinciæ salutarem esse velit, ex animo precandi. Quod nostrum studium vt pro eximia tua clementia boni consulere digneris, Clementissime Domine, qua possum animi submissione humiliter & enixe rogo & obtestor. Vale. E Myrtileto, pridie Kal. Iun. Anno Christi M. D. C. I.

Reuerendissima Celsit. Tua

deditissimus

MARQUARDVS FRHERVS.

Henrij

torica